

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIV. De Septuagesima & sequentibus Dominicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

RESPONDEO igitur, ordinariè quidem cœpisse numerari dies Pentecostes à secunda die azimorum: sed tamen si secunda illa dies esset Sabbathum, tunc cœpisse numerari à tertia die azimorum: neque vllus hoc arguere potest. Nam caussa, cur illi dies quinquaginta non inciperent à die primo azimorum, sed à secundo, est, quia oportebat illo die multa opera seruilia facere, quæ die festo erant prohibita, nimirum oportebat metere manipulum frumenti, & exiccare, & deferre ad Sacerdotem. At ista omnia magis prohibita erant die Sabbathi, quàm die primo azimorum: ergo non licebat in secunda die azimorum, quando ea die erat Sabbathum, incipere dies illos quinquaginta. Et hanc esse puto caussam, cur Scriptura dixerit: *Altera die Sabbathi*; & non, altera die Paschæ, vel azimorum, quia nimirum voluit generatim includere festa, quæ immediatè occurrerent post Pascha, siue esset vnum, siue plura. Itaque illud: *Altera die Sabbathi*, significat primo die profana post festum Paschæ. Et quia vt plurimum post Pascha non occurrebat festum, nisi primo die azimorum, ideò non malè Iosephus loquens de eo, quod vt plurimum accidebat, scripsit, incipere Pentecosten Luna decima sexta, quanquam anno Christi passionis cœperit Luna decima septima, quia videlicet Sabbathum fuit Luna decima sexta. Quòd si dies Pentecostes eo anno numerari cœperunt Luna decima septima, qui dies erat Dominicus, sequitur, vt complerentur dies Pentecostes etiam die Dominico. Atque hoc est quod quærebatur.

CAPVT XIV.

De Septuagesima & sequentibus Dominicis.

DIXIMVS de Septuagesima, quæ celebratur post Pascha; nunc de ea breuiter differemus, quæ celebratur ante Pascha. Septuagesimæ, Sexagesimæ, & Quinquagesimæ non inuenio mentionem ante tempora beati Gregorij, sed in Antiphonario & Sacramentario Gregorij annotantur expressè officia harum Dominicarum, & earundem meminerunt multi auctores Gregorio posteriores; nimirum Beda in bello de officiis diuinis;
Alcuinus

Alcuinus in libro eiusdem argumenti; Amalarius lib. 1. cap. 7. de officiis Ecclesiasticis; Rabanus lib. 2. cap. 34. de institutione Clericorum; Iuo in sermone de Septuagesima; Rupertus lib. 4. cap. 1. de diuinis officiis; & B. Bernardus in serm. de Septuagesima. Ratio autem horum nominum non est eadem apud omnes. Beda & Alcuinus dicunt, quosdam addidisse vnam hebdomadam ad ieiunium Quadragesimæ, & illam consequenter vocasse Quinquagesimam; alios addidisse adhuc aliam, quia nolebant die Iouis ieiunare, & tamen numerum dierum integrum seruari volebant. Itaque addidisse vnam hebdomadam ante Quinquagesimam, & eam hebdomadam consequenter vocasse Sexagesimam; alios denique, qui non ieiunabant die Iouis, nec die Sabbathi, addidisse adhuc aliam, & illam vocasse Septuagesimam.

Sed improbabilis est hæc sententia. nam non est verisimile propter abusum paucorum, qui non ieiunabant die Iouis & die Sabbathi, Ecclesiam instituisse tam solennes Dominicas. Et præterea non inuenimus mentionem harum Dominicarum, nisi post tempora Gregorij, quando iam non erat ille abusus.

Alij volunt Septuagesimam dici à numero dierum, quæ sunt dies LXX. ab ea Dominica vsque ad Sabbathum in Albis. Sexagesimam dici, quia sunt dies sexaginta ab ea Dominica vsque ad feriam IV. post Pascha. Quinquagesimam dici, quia tot sunt dies inde vsque ad Pascha. Inepta opinio; nam sic omnis Dominica poterit vocari Septuagesima, si numeremus LXX. dies, & non curemus vbi terminentur. Adde, quòd per septuaginta dies volunt isti auctores significari captiuitatem spiritualem sub Diaboli potestate, cuius typus fuerat captiuitas Babylonica LXX. annorum. At absurdissimum est, inter dies captiuitatis includere diem resurrectionis Domini, qui est dies perfectæ libertatis.

Alij prudentiores dicunt, denominari à Paschate has omnes Dominicas, sed per Synecdochen. nam à Septuagesima vsque ad Pascha sunt ferè LXX. dies, id est, LXIV. à Sexagesima vsque ad Pascha sunt circiter LX. dies, id est, LVII. à Quinquagesima vsq; ad Pascha sunt quinquaginta dies. Sed videtur deficere ista opinio in nomine Septuagesimæ. nam
 sexa-

sexaginta quatuor dies magis dici deberent sexaginta, quam septuaginta.

Est ergo sententia Ruperti, quam puto verissimam, ista nomina non esse desumpta à numero dierum, sed à numero Dominicarum; voluit enim Ecclesia, ante Dominicam passionis præmittere septem celebres Dominicas, quibus reuocaret nobis in memoriam, spiritualem nostram captiuitatem, sicut per Dominicam passionis, & sequentem commemoratur redemptione à captiuitate.

Itaque prima Dominica ex septem dicitur Septuagesima, quia est prima ex septem. Secunda dicitur Sexagesima, quia est prima ex sex. Tertia dicitur Quinquagesima, quia est prima ex quinque sequentibus. Quarta dicitur prima Quadragesimæ eadem ratione. Quinta dicitur secunda Quadragesimæ. Sexta dicitur tertia Quadragesimæ. Septima dicitur quarta Quadragesimæ. Deinceps autem non dicitur quinta Quadragesimæ, sed Dominica passionis. Et hinc etiam est, quod in Dominica Septuagesimæ, quia commemoratur captiuitas, legitur in officio, ex initio Geneseos, peccatum primi hominis, & omittuntur omnia cantica læta, & ad Missam incipimus: *Circumdederunt me dolores mortis, pericula inferni inuenerunt me.* In Dominica autem passionis incipimus: *Vexilla Regis prodeunt, &c.*

De Dominicis Quadragesimæ & passionis frequentissima mentio est apud omnes Patres; sed de ea nos differemus in controuersis de ieiunio. Interim vide Epiphanium in compendiaria doctrina, quæ habetur ad finem librorum aduersus hæreses, Theophilum in epistolis Paschalibus, Cassianum collatione 21. & Augustinum epist. 118.

CAPVT XV.

De reliquis festis Domini.

NATALIS Domini meminit Clemens lib. 5. cap. 13. Chrysostomus oratione in S. Philogonium, Ambrosius lib. 3. de virginibus, initio; item Basilius, Nazianzenus, Maximus, Augustinus, Leo, & alij, quorum exstant sermones de Natali Domini.

CIRCVM-